

1. számú melléklet

TEVÉKENYSÉG VÁZLATA	
A fejlesztés tartalma	<ul style="list-style-type: none"> – <i>A képességfejlesztés területe:</i> anyanyelvi és irodalmi nevelés – <i>A képességfejlesztés tárgya:</i> új mese megismertetése – <i>A képességfejlesztés anyaga:</i> Fésűs Éva: <i>Májusi mese</i> – <i>Forrás:</i> Fésűs Éva 1987. <i>Az ezüst hegedű.</i> Szent István Társulat. Budapest. 70–72. oldal – <i>Korosztály:</i> homogén csoport (5–7 éves korosztály)
A tevékenység célja	<ul style="list-style-type: none"> – A minőségi irodalmi produktum bemutatásával az epikai művek megszerettetése a gyermekekkel – A mese bemutatása és az ehhez illeszkedő tevékenységek által a gyermekek érzelmkifejezésének alakítása, a társas kapcsolatok fenntartásához szükséges kompetenciák fejlesztése (problémamegoldó képesség, együttműködésre való hajlam, türelem, empátia)
A tevékenység nevelési feladatai	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Esztétikai nevelés:</i> Az ismétlődő elemek (például az állatokkal való véletlen találkozások → „<i>Megállt...</i>”; „<i>Az is megállt...</i>”), a hangfestő (például „<i>ballagott</i>”) és hangutánzó (például „<i>kondulásra</i>”) szavak használatával, illetve a meseszereplők megjelenítését elősegítő metakommunikációs eszközök alkalmazásával esztétikai élmény nyújtása a gyermekeknek. Az óvodapedagógus saját hangot kölcsönöz a szereplőknek attól függően, hogy a mese mit kíván meg. – <i>Érzelmi nevelés:</i> A gyermekek a mesében hallott érzelmeket saját érzelmeik kifejezésére használhatják fel. A szövegfonetikai és metakommunikációs eszközök tudatos használatával az óvodapedagógus érzékelteti a mese hangulatát. – <i>Erkölcsei nevelés:</i> A gyermekek megtanulják a mese mondanivalójából, a szereplők viselkedéséből, külső és belső jellemvonásaiból a számukra még értelmi síkon nehezen megközelíthető erkölcsi fogalmak szóbeli kifejezését (például „<i>Nagyon barátságos volt. [...] Jól néztem meg, hogy nem záp-e belül ez a fürjtojás</i>” → a nyájas beszéd gyakran nem mindig igaz tartalmat közvetít, körültekintően kell értékelni a helyzetet, ne legyen senki hiszékeny és befolyásolható; „<i>Akkor neked csak a fele marad</i>” → az igaz barátság nemcsak a boldog percek együttes megélését, hanem a problémák megosztását is magába foglalja; „<i>...akkor most a te anyukád kosarát is teleszedem virággal!</i>” → a hála kifejezése tovább erősítheti a társas kapcsolatokat. – <i>Értelmi nevelés:</i> A mese bemutatásának érzékletessége, láttató ereje, akusztikai, zenei megformáltsága felkelti a gyermekek figyelmét a tevékenység iránt. A visszatérő szavak, szókapcsolatok megfelelő hangsúlyozása, a cselekményt indító mesekezdő formulához illő beszédtempó és hangszín megválasztása a gyermeki képzelőerő elindító eleme lehet. A mű bemutatása hozzájárul a gyermekek idő- és térszemléletének kialakulását, a mese

	<p>mozgással, cselekvéssel kísért időmeghatározásaiból érzékelik az időtartamot, az idő múlását, a rövidebb-hosszabb időegységeket („<i>déli harangvirág-kondulásra</i>”).</p>
Tantárgyi koncentráció	<p>–A külső világ tevékeny megismerése (környezeti elemek):</p> <ul style="list-style-type: none"> – A műben megjelennek azok a formai elemek, amelyek az érzelmi és tartalmi ráhangolást elősegítő játéktevékenység során kiemelkedő szerepet kaptak (tavaszi mező, virágok, a sün és a béka). – A gyermekek által ismert állatokat szerepeltet a mese (nyúl, egér, borz, mókus, róka, sün, béka). – A mező helyszíneként jelenik meg egy tájleírás révén. <p>–A külső világ tevékeny megismerése (matematikai elemek):</p> <ul style="list-style-type: none"> – A valóság mennyiségi és formai viszonyainak megismerése. – Meseszám: 3 alkalommal cseréli el Dönci az anyukájának szánt ajándékot. <p>–Zenei nevelés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A játéktevékenységbe szőtt, illetve az átvezetéskor használt mondókákkal és dalokkal fejleszthető a gyermekek zenei képessége: <i>Szúrós gombóc; Hallgatag erdő; Tavaszi szél; Mi szél hozott, kislejtár; Iglíce szívem; Süni, süni, sünike; Parti nádas ring a szélben; Weöres Sándor: Nád alól.</i> – A mesélő szándék közvetlen bejelentését megelőzően hangszeres játékkal (furulya) fokozható az érzelmi ráhangoltság az irodalmi nevelésre: J. S. Bach: <i>Már nyugosznak a völgyek.</i> <p>–Anyanyelvi és kommunikációs nevelés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Célként jelenik meg a szókinccs gyarapítása (például pudvás, takaros, beste), a nyelvtanilag helyes beszéd kialakítása, a tiszta hangképzés, a gondolkodás és beszéd fejlődésének támogatása. – A szöveghűség révén a hangutánzó szavak (például „<i>ballagott</i>”) és a különleges szóösszetételek (például „<i>egy fia sem maradt</i>”) beépülnek a gyermekek beszédébe. – A szó, illetve a mondatisméltések támaszai a gyermekek emlékezetének. Ez az emlékezés fejlődését, tartósságát, a felidézés képességének a fejlesztését szolgálja. – Mindez elősegíti a gyermekek nyelvi kifejezőmódját, így a mese ritmikus, játékos kifejezései felnőttkorban is jelen lesznek a beszédükben.
Megelőző tevékenység	<p>–Az irányított játéktevékenység játéktémái:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>szerepjáték</i>: babaszoba – családjáték, virágboltos játék, babakonyha – süteménysütés anyák napjára – <i>konstruáló játék</i>: építőjáték a szőnyegen – tavaszi kiskert/mező építése – <i>manuális tevékenység</i>: anyák napi képeslapok készítése jókívánságokkal („<i>Azért szeretlek Anyu, mert...</i>” és „<i>Azt kívánom neked Anyu, hogy...</i>” nyitott mondatok alkalmazása). – <i>szabályjáték</i>: az óvodapedagógus által készített szabályjátékok – Süni-tüskék és Béka-memória, Golyóvezetés a virág közepébe, Színvirág-twister

A mese tartalmi elemei	<p>–A mese üzenete: „Oszd meg velem” és „Ajándékot nemcsak vásárolni lehet, hanem készíteni is” → Az embert nyomasztó bánat barátokkal való megosztása segíthet a jó megoldás megtalálásában felülkerekedni a problémás szituációkon. Ez nemcsak könnyít a lelki terheken, hanem fokozza a biztonságérzetet, szorosabbra fűzi a társas kapcsolatokat. A szeretet kimutatásához nincs szükség anyagi javakra, az érzelmek közvetítője bármilyen tárgy lehet, amelyet szívből fakadó odaadással készül. Csupán maga a szándék is kifejezheti a másik iránt érzett tiszteletet, hálát, kötődést.</p> <p>–A mese szerkezete: Egy szálon futó műmese, amelynek cselekménye egyszerű szerkezetre épül. Formáját tekintve prózai alkotás.</p>
-------------------------------	--

VÁZLAT

A gyermek és az óvodapedagógus tevékenysége Pedagógiai, pszichológiai, didaktikai és beszédtechnikai indoklás	Készségek, képességek	Munkaformák	Módszerek	Eszközök
I. Motiváció (5–10 perc)				
<p>a) Hangulati előkészítés: Az érzelmi ráhangolást segítő dalok csokrából kiemeljük azokat az elemeket, amelyek a mese helyszínéhez és szereplőjéhez kapcsolódnak. A konstruáló játéknál épített tavaszi kiskert és mező, a virágboltos szerepjáték, a mesei szereplőket megjelenítő szabályjátékok és a családjáték során megvalósuló könyvnezegetés szintén a tartalmi és érzelmi ráhangolást erősítik. Ezzel közvetett módon lehet felkeltetni a gyermekek kíváncsiságát a bemutatni kívánt irodalmi alkotás iránt. Ennek érdekében az óvodapedagógus bekapcsolódik a mesehallgatást megelőző játéktevékenységbe, ahol az általa kínált lehetőségeket a mese hangulatához igazítva alakítja ki.</p> <p>b) Mesélő szándék bejelentése: A játéktevékenység során a babaszobai szerepjáték színhelyén indirekt módon kezdeményezhető az irodalmi nevelés. Ehhez az óvodapedagógus varázsjegyeket készít, amelyeket már reggel elhelyez a játéktéren, oly módon, hogy a kezdeményezés pillanatáig csak számára legyen felfedezhető a jelenlétük (például a csoportszoba állandó elemeként jelenlevő mesekukac a falon, amely hívókártyákat tartalmaz az előzetes ismeretek felelevenítése és az ismeretanyagok elmélyítése céljából). Ez azért fontos, mert kilépve a kezdeményezés pillanatából felmerül annak a veszélye, hogy a gyermekek belső kíváncsisága</p>	<ul style="list-style-type: none"> – lateralitás fejlesztése – auditív percepció fejlesztése – beszédszervek ügyesítése – ritmuskészség fejlesztése – fantázia fejlesztése – együttműködési készség alakítása 	mikrocsoportos	<ul style="list-style-type: none"> – együttjátás – szerepvállalás – ötletadás – cselekedtetés – gyakorlás – beszélgetés – magyarázat – szemléltetés – mintanyújtás – hibajavítás – dicséret – problémahelyzet teremtése 	<ul style="list-style-type: none"> – varázsjegyek – erszény a varázsjegyeknek

<p>csökken, amely gátolhatja az eredményes irodalmi nevelés folyamatát.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Milyen dalokat énekelhetnénk még a babáknak? Szerintem a mesekukac segíthet nekünk ebben! (közös éneklés)</i> – <i>Nocsak! Van itt egy erszény! Ez eddig nem volt itt. Mit gondoltok? Mit rejthet?</i> – <i>Úgy látom, ez egy színházjegy! Méghozzá az erdei mesepalota egyik előadását nézhetjük meg vele. De vajon merre van ez a mesepalota? Induljunk útra, keressük meg együtt!</i> <p>A játékos keretet az érzelmi ráhangolás és a motiváció erősítése, illetve a varázsvilág megidézése érdekében alkalmazzuk. A mesekukacon elhelyezett hívókártyák az előzetes ismeretek felelevenítését segítik. Az ismert dalok közös éneklése motiváló hatással van a gyermekekre, felkeltheti a többi játékerületen tevékenykedők figyelmét is.</p> <p>Kézfogással körbesétálnak a csoportszobában, miközben énekelnek (<i>Gyertek, lányok, játszani</i>). A kezdeményezés kibővítéséhez a csoportszoba valamennyi tevékenységének színterét bejárják, így több gyermek érdeklődését is felkelthetik.</p> <p><i>Az óvodapedagógus hirtelen megáll és felkiált:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Óh! Valami megmozdult a polcon! Mi lehet az? Én bátor leszek! Megnézem! Csendben odalopakodom hozzá! Csitt! Nehogy elijesszük!</i> – <i>De hiszen ez egy sündisznó! Nincs mitől félnünk!</i> (veszi a kesztyűbábot) – <i>Szervusztok, gyerekek! Az erdei mesepalota előadására jöttetek?</i> – <i>Mielőtt beléptek, három próbát kell kiállnotok! Először is daloljatok, hogy kinyíljon a palota ajtaja! Figyelj, válaszolj</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – laterális fejlesztése – auditív percepció fejlesztése – beszédszervek ügyesítése – ritmuskészség fejlesztése – fantázia fejlesztése – együttműködési készség alakítása 	<p>csoportos</p>	<ul style="list-style-type: none"> – együttjátás – szerepvállalás – ötletadás – cselekedtetés – gyakorlás – beszélgetés – magyarázat – szemléltetés – mintanyújtás – hibajavítás – dicséret – problémahelyzet teremtése 	<ul style="list-style-type: none"> – kesztyűbáb (süni) – furulya – papírszínház
--	---	------------------	---	--

<p><i>énekelve a kérdésemre! → Mi szél hozott, kislejtár közös éneklése.</i></p> <p>A szimulációs játék fokozza a gyermekek kíváncsiságát a tevékenység iránt. A bábjáték a kapcsolatteremtés egy sajátos formájaként jelenik meg a motiváció alatt. Esztétikai hatásával az érdeklődés és figyelem tartós fenntartásának az eszköze. Motiváló hatását tovább növeli a csoda, vagyis a megelevenedés illúziója. Népmesei jellemzők épülnek be a motiváció folyamatába: meseszám (3, 7) és próbatétel.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Gyönyörűen zengett a dalotok! A palota ajtaja már nyílik is! Ahhoz, hogy átlépjétek rajta, szökdeljétek hétszer a magasba!</i> <p>Az erő kifejtéssel levezetődik a gyermekek felesleges energiája, oldódik a feszültség, így kitartó figyelem érhető el a mesehallgatás ideje alatt.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>A második próbát is kiálltátok. Üljetek le a szőnyegre! Kezdődhet is az előadás! Óh, de butuska vagyok! Hiszen még nem is áll a színpad! Ez a harmadik próba! Tapssal és mondókával építhetjük fel!</i> <p>Miközben mondókáznak (<i>Süni, süni, sünike</i>), az óvodapedagógus felteszi az asztalra a papírszínházat, és előveszi a furulyát. A holtidő elkerülése érdekében zajlik a mondókázás, amíg az óvodapedagógus a szemléltetőeszközöket kihelyezi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Micsoda színház épült a segítségetekkel! Hihetetlen, ti nagyon bátor és szépen éneklő gyerekek vagytok! Hallgassátok meg ezt a furulyajátékot jutalomként, amiért kiálltátok mind a három próbát!</i> → furulya: <i>Már nyugosznak a völgyek.</i> <p>Az érzelmi ráhangolás mellett a zeneélvezet és a képzettársítás kiteljesedését szolgálja a furulyajáték. Lehetőséget ad az ismert zenei anyag szöveg nélküli dallamának a megfigyelésére.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – auditív percepció fejlesztése – ritmuskészség fejlesztése – fantázia fejlesztése – türelem alakítása 	<p>mikrocsoportos</p>	<ul style="list-style-type: none"> – bemutatás – szemléltetés – dicséret – mintaadás – szerep-vállalás 	<ul style="list-style-type: none"> – furulya – papírszínház
--	---	-----------------------	---	---

<p>– <i>Az erdei mesepalota színházában meghallgathattok ma egy történetet, ami rólam szól. Én is segítek majd a mesélésben. A történetet címe: Májusi mese.</i></p> <p>A mesélő szándék bejelentése keretet ad az irodalmi nevelés anyagának.</p>				
II. Téma feldolgozása (5 perc)				
<p>Fésűs Éva <i>Májusi mese</i> című művének bemutatása a papírszínházi szemléltetőeszköz segítségével.</p>	<p>– erkölcsi gondolkodás fejlesztése – türelem alakítása – idő- és térszemlélet alakítása – halláskészség fejlesztése</p>	<p>csoportos</p>	<p>– bemutatás – szemléltetés</p>	<p>– 1 db papírszínház – 1 db saját készítésű mese illusztráció a papírszínház keretébe</p>
III. Zárás (3 perc)				
<p>1. Visszavezetés a játékba:</p> <p>A hatásszünet után felkínáljuk a lehetőséget arra, hogy a gyermekek visszatérjenek eredeti játéktevékenységeikhez. Felhívjuk a figyelmüket arra, hogy a szokásrendnek megfelelően tevékenykedjenek. A mesehallgatás anyagához illeszkedő játéktevékenységeket szorgalmazzuk az irodalmi élmények elmélyítése érdekében.</p> <p>– <i>Úgy látom, néhány süni még mindig nem találta meg az összes tuskéjét az asztali játéknál. Biztosan örülnének, ha megkeresnénk nekik őket!</i></p> <p>– <i>Jól hallom, hogy sírnak a kisbabák a babaszobában? Biztosan felébredtek, amíg mi távol voltunk!</i></p>	<p>– döntéshozó képesség fejlesztése</p>	<p>– mikrocsoportos</p>	<p>– együttjátászás - figyelemmel kísérés</p>	<p>– a játéktevékenység eszközei</p>

<p>– <i>Segítsünk virágot gyűjteni Döncinek és Brekucinak! Vásároljunk több palántát a virágboltban, és ültessük el őket, hogy később majd még többet szedhessenek!</i></p> <p>2. Átvezetés a levezető játékokba: Együttes tevékenykedést kezdeményezünk. A gyermekek együttes játéka a közösségi nevelés hatékony megvalósulásának az eszköze. Azzal, hogy hazatérnek a mesepalotából, keretet ad a tevékenység a teljes irodalmi nevelésnek.</p> <p><i>Első játék:</i> A játék címe: Az érzések sétája</p> <p>– <i>Ideje hazakísérnünk kedves kis süni barátunkat, aki elvezetett bennünket a mesepalotába, és segített kiállnunk mind a három próbát. A visszafelé vezető úton azonban nagyon kell figyelniük, mert csak akkor jutunk át a mesepalota függőhídján, ha mindig úgy viselkedünk, ahogy az örök is tesz. Sokféle örrel fogunk találkozni süni szerint, lesz olyan, aki éppen ijedt lesz, vagy nagyon vidám. Sétálj majd te is úgy tovább, mintha úgy éreznél, ahogyan ő. Én segítek, mindig elmondom, mit éreznek, neked csak meg kell mutatnod, az milyen!</i></p> <p>Az óvodapedagógus érzelmeket sorol fel, és együtt tevékenykedik a gyermekekkel, így szükség esetén mintát is tud nyújtani a gyermekek számára az érzelmek megjelenítése kapcsán. Különböző kérdésekkel segíti a folyamatot (például: „Mit csinálnak a karjaid?” vagy „Milyen hangosak a lépteid?”). Javasolt 5-6 érzelmet felsorolni (például: hála, kedvtelenség, kíváncsiság, szégyen, ingerültség, vidámság).</p>	<p>– nonverbális eszközök tudatosítása</p> <p>– nagymozgások fejlesztése</p> <p>– auditív percepció észlelése</p> <p>– szabálytudat alakítása</p>	<p>– mikrocsoportos</p>	<p>– ötletadás</p> <p>– együttjátászás</p> <p>– mintaadás</p> <p>– figyelemmel kísérés</p> <p>– ellenőrzés</p> <p>– hibajavítás</p> <p>– szabályismertetés</p>	<p>– kesztyűbáb (süni)</p>
---	---	-------------------------	--	----------------------------

<p><i>Második játék:</i> <i>A játék címe: Ki van a takaró alatt?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Nocsak! Mintha valaki hiányozna! Üljetek körbe, keressük meg, kit vesztettünk el hazafelé jövet!</i> – <i>X, szívesen lennél te az első, aki megnevezi a hiányzó társát?</i> – <i>Örülök neki, kérlek, lépj majd ki a teremből az öltözőbe, és akkor gyere be, amikor azt hallod, hogy „Mondd meg, X, mondd meg nekünk!”.</i> – <i>Amíg te kinn vagy, az egyik kisgyermek elbújik a pléd alá. Ő lesz az, akit a zöld mezőn átkelve elvesztettünk!</i> – <i>Figyelj, a következőt kell velem mondania annak, aki benn marad!</i> <p style="text-align: center;"><i>„A zöld mezőn jártunk, keltünk, egy kispajtást elvesztettünk. Mondd meg, X, mondd meg nekünk, ki az, akit elvesztettünk!”</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Ezután X megnevezi, ki tűnt el.</i> – <i>Lehet segítséget is kérni. Először azt tudjuk megmondani, hogy kislány-e vagy kisfiú-e. Utána eláruljuk, hány éves. Legvégül pedig a jelét is megmondjuk, ha szükséges.</i> <p><i>A játékot a gyermekek motiváltságának és létszámának arányában többször megismételjük.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – megfigyelőképesség fejlesztése – emlékezet alakítása – figyelemkoncentráció fejlesztése – közösségi érzés formálása 	<ul style="list-style-type: none"> – mikrocsoportos 	<ul style="list-style-type: none"> – ötletadás – együttjátás – mintaadás – figyelemmel kísérés – ellenőrzés – hibajavítás – szabályismertetés 	<ul style="list-style-type: none"> – pléd
---	--	--	--	--